Børn og unge på autismespektret: Ugesammendrag – Uge 40

I den afsluttende uge af temamåneden for børn og unge rettes fokus mod overgangene, systemmøderne og hverdagens usynlige belastninger. Når et autistisk menneske navigerer gennem uddannelse, fritid og forvaltningssystemer, overses nervesystemets reelle pris alt for ofte til fordel for standardiserede skabeloner. Her er ugens fem faglige nedslag samlet.

1. Kørekort og autisme: Myndighedernes filter og de reelle regler

Der hersker udbredte misforståelser om, at en diagnose automatisk udelukker unge fra at erhverve kørekort eller medfører automatiske kontrolkrav.

- **Funktion frem for diagnose:** Færdselsloven diskvalificerer ikke borgere med autisme; det afgørende er udelukkende den konkrete trafiksikkerhedsmæssige funktionsevne.
- **Lægelig vurdering:** Hvis egen læge vurderer opmærksomhed, reaktionsevne og overblik som intakt, kræves der som udgangspunkt ikke yderligere speciallægeerklæringer.
- **Ingen automatisk tidsbegrænsning:** Autisme er en livslang kabling, ikke en fremadskridende sygdom, og tidsbegrænsning kræver en konkret lægefaglig begrundelse.
- **Vejledende køretest:** Ved tvivl er en helbredsmæssig køretest i trafikken det uvildige bevis frem for skrivebordsantagelser.

2. Jobcentrets firkantede logik: Kvantitet frem for kognitiv bæredygtighed

Jobcentersystemet måler traditionelt arbejdsevne i stopurs-timer og fremmødedage, men ignorerer fuldstændigt det arbejdsmiljø, der arbejdes i.

- **Fysisk fremmøde er en illusion:** At gennemføre timer i et støjende miljø holdes ofte udelukkende oppe af ren overlevelse.
- **Usynlig restitutionstid:** Systemet ser ikke det efterfølgende kollaps, hvor borgeren bruger døgn i et mørkt værelse uden evne til basale hverdagsopgaver.
- **Sansebelastning som målestok:** Få timer i et ustruktureret rum dræner mere end mange timer i et skærmet miljø.
- **Afbrudte forløb:** Presset for at øge timetallet frem for at sikre skånerammer skaber gentagne sygemeldinger. En holdbar arbejdsevne måles på, om hverdagen hænger sammen bagefter.

3. Forældrestress og glemte søskende: Familieenhedens belastning

Når et barn er i mistrivsel, rammer overbelastningen hele familien, men forvaltningen anskuer ofte udfordringen snævert og isoleret.

- **Permanent alarmberedskab:** Hjemmet omdannes til en balancegang på æggeskaller for at forebygge nedsmeltninger, hvilket dræner forældrenes helbred.
- **De oversete søskende:** Søskende dæmper egne behov, undgår at tage venner med hjem og udvikler ensomhed eller skyldfølelse.
- **Helhedsorienteret støtte:** Skoleindsatser nytter lidt, hvis familiens fundament krakelerer af søvnmangel. Rettidig aflastning er basal forebyggelse, ikke en luksus.

4. Fritidsaktiviteter: Når hobbyen bliver til maskering

Foreningsliv og traditionel holdsport hyldes som frirum, men fungerer for mange autistiske børn som endnu en udmattende arena.

- **Sensorisk overstimulering:** Fløjter, råb, ekko og skarpt lys i sportshaller tømmer energireserverne lynhurtigt.
- **Flydende sociale koder:** Uformel leg og klubliv mangler ofte den faste struktur, hvilket kræver uafbrudt social overvågning og maskering.
- **Prisen i bilen:** Barnet holder facaden under træningen, men kollapser i gråd eller shutdown i det sekund, bildøren lukkes. Fritid skal give restitution – eventuelt som uforstyrret fordybelse i særinteresser derhjemme.

5. Lektier efter skoledagen: Når frirummet invaderes

Efter en lang skoledag er energitanken tømt for sansetolerance og kognitivt overskud.

- **Kognitivt underskud:** At kræve indlæring efter timers overarbejde svarer til at køre en bil uden benzin.
- **Hjemmet mister sin funktion:** Hjemmet skal være den trygge base for regulering. Lektiepres forvandler basen til endnu en kravfyldt forhørsbænk.
- **Eksekutiv blokering:** Overbelastning gør selv simple handlinger uoverstigelige og udløser akut modstand.
- **Slidte relationer:** Forældre reduceres til lærervikarer og kontrollører, hvilket skader den trygge tilknytning. Lektiefri aftaler er en nødvendighed for basal mental overlevelse.